

تبیین ابعاد موثر در تعهد ورزشی ورزشکاران خاص

محمدحسین کمانی^۱

فریبا تابع بردبار^۲

محبوبه شبیبانی^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۱۱/۱۹

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۲/۱۲/۱۷

هدف اصلی پژوهش حاضر، واکاوی مفهوم تعهد ورزشی و تعیین و تبیین عناصر شکل‌دهنده آن با بهره‌گیری از رویکرد اکتشافی نظریه زمینه‌ای^۴ است.

۱۱ ورزشکار خاص انتخابی مسابقات پارالمپیک و جهانی در رشته‌های ورزشی تیراندازی، دو و میدانی، شنا، فوتبال، بدمینتون و پینگ‌پنگ در مصاحبه‌هایی نیمه ساختار یافته بین ۳۰ تا ۶۰ دقیقه شرکت کردند. سپس، تمام مصاحبه‌ها کلمه به کلمه جهت استنتاج و آنالیز محتوا، رونوشت شدند.

کد گذاری باز، محوری و انتخابی، به صورت‌بندی مفهومی و شکل‌گیری طبقات انجامید. یافته‌ها نشان داد که سه عامل لذت حاصل از ورزش، کسب جایگاه و جبران ضعف، از مهم‌ترین عوامل ایجاد تعهد ورزشی است. شکل‌گیری طبقات جدید و حذف برخی از عوامل تأثیرگذار بر تعهد ورزشی که در پژوهش‌های پیشین مورد امعان نظر قرار گرفته بود، لزوم توجه به متغیرهای محیطی، فرهنگی و الگوی بومی را آشکار می‌سازد.

واژگان کلیدی: تعهد ورزشی، ورزشکاران خاص، لذت حاصل از ورزش، کسب جایگاه و جبران ضعف

۱. استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

۲. استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت منابع انسانی (نویسنده مسئول)

بیان مسئله

مدیریت ورزش با توجه ویژه به منبع برگشت‌ناپذیری بنام ورزشکار و به منظور تعامل بهینه با وی، از اصول و مبانی دانش روانشناسی برای بالا بردن سطح کارایی بهره می‌گیرد، زیرا بدون شناخت حالات و خصوصیات روانی افراد، استفاده از این منابع و سرمایه‌ها امکان‌پذیر نخواهد بود. به همین علت، امروزه بخش قابل‌توجهی از دانش روانشناسی به روانشناسی ورزش اختصاص یافته است. اصول و مبانی روانشناسی برای بهبود و توسعه اجرای مهارت‌های ورزشی، مورد تاکید بسیار قرار گرفته است. روانشناسی ورزشی با کاربرد نظریه‌ها و مفاهیم روانشناسی در ورزش و فعالیت جسمانی سر و کار دارد و روانشناسان ورزش از فنون ارزیابی و اندازه‌گیری در روانشناسی و راهبردهای مداخله، استفاده می‌کنند تا افراد را در رسیدن به یک عملکرد مطلوب، یاری دهند. بنابراین، می‌توان گفت روانشناسی ورزشی با تجزیه و تحلیل رفتار انسان در رشته‌های مختلف ورزشی، بر جنبه‌های ذهنی عملکرد ورزشکاران تمرکز دارد و به طور علمی ماهیت و فطرت انسان را مورد بررسی قرار می‌دهد. برخی از روانشناسان، هدف از روانشناسی ورزش را هدایت روانی ورزشکار و ثابت نگاه‌داشتن قدرت ورزشی و تقویت اتکا به نفس او در مقابل تحریکات روانی می‌دانند. (شعبانی بهار، ۱۳۸۸: ۸۲) چگونگی افزایش دقت و تمرکز در اجرای مهارت‌های ورزشی، چگونگی افزایش میزان هوشیاری ورزشکاران در اجرای مهارت‌های ورزشی، چگونگی افزایش اعتمادبه‌نفس و انرژی روانی ورزشکاران، چگونگی افزایش انگیزش ورزشکاران برای بهبود اجرای مهارت‌های ورزشی، چگونگی تعادل و رفتار با تفاوت‌های فردی و شخصیتی ورزشکاران در شرایط مختلف ورزشی از جمله مباحثی است که در این حوزه، مطرح می‌باشد. (همان: ۸۶) موضوعی که ما به آن پرداخته‌ایم، بحث تعهد ورزشی است که یکی از مباحث مهم روانشناسی ورزشی است؛ اما متأسفانه تا کنون در کشور ما به این موضوع توجهی نشده و هیچ منبع و نوشته‌ای در این مورد یافت نمی‌شود. تعهد ورزشی، یک مفهوم روان‌شناختی - مدیریتی است که تمایل و خواست ورزشکار را جهت ادامه فعالیت ورزشی نشان می‌دهد. (روی، ۲۰۰۴: ۹) تعهد^۱ در اصل به عنوان عاملی محسوب می‌گردد که استمرار فعالیت ورزشی ورزشکار را تضمین می‌کند. لذا پرداختن به این موضوع با توجه به شرایط بومی و فرهنگی کشورمان، ضروری به نظر می‌رسد.

تحقیقات انجام شده، گویای این واقعیت است که بسیاری از عدم موفقیت‌های ورزشی، ریشه در علل روانی دارد. (زر، ۱۳۸۶: ۴۴) ما با مراجعه به حافظه خود، می‌توانیم لحظاتی را در مسابقات ورزشی به خاطر

^۱Commitment

آوریم که تیم یا ورزشکاری با وجود آمادگی کامل جسمانی و فنی، به دلیل شرایط نامناسب روانی از ارائه بهترین عملکرد خود ناتوان مانده است.

امروزه، قهرمانان سطوح عالی و المپیک، بخشی از زمان تمرینات خود را صرف تمرین آمادگی روانی می‌کنند. در بسیاری از رشته‌های ورزشی تا ۱۰ نفر اول مسابقات جهانی، به لحاظ فنی و جسمانی در یک سطح‌اند و آنچه نفرات برتر را متمایز می‌سازد، آمادگی روانی آنهاست. (تفاوتی که ایجاد تفاوت می‌کند) در دنیای امروز، رقابت دیگر فقط بر سر تکنیک برتر نیست؛ ورزشکاری پیروز است که از آمادگی روانی بالاتری برخوردار است. یکی از مفاهیم مهم روانشناسی که باعث می‌شود دلایل ادامه فعالیت یک ورزشکار مشخص گردد، تعهد ورزشی است. ما با این مسئله به دفعات مواجه بوده‌ایم که یک ورزشکار مطرح در سطح ملی و آسیایی، ناگهان به دلایل نامشخصی ورزش را کنار گذاشته و از صحنه رقابت دور می‌شود، در صورتی که همین ورزشکار می‌توانست رکورددار آسیا یا جهان باشد. تعهد ورزشی به معنی خواست، تصمیم و دلیلی است که باعث می‌شود ورزشکار به ورزش خود ادامه دهد و آن را ترک نکند. (زر، ۱۳۸۶: ۴۵) ما در این پژوهش به بررسی ابعاد و ویژگی‌های تعهد ورزشی می‌پردازیم تا بتوانیم با شناخت نیازهای ورزشکاران نخبه که از منابع کمیاب و برگشت‌ناپذیر ورزش می‌باشند، ضمن پر کردن خلأ ناشی از فقدان مطالعاتی از این دست، به صورت‌بندی مطالب همت گماریم.

پیشینه تحقیق

اولین تلاش‌های علمی توسط اسکانلن^۱ و همکاران (۱۹۹۰) به منظور آزمون نمونه تعهد ورزشی^۲ و تبیین رابطه بین ساختارهای فرضی و متغیرهای نهایی تعهد ورزشی، صورت گرفت. نتایج بیانگر تأثیر متغیرهای لذت^۳ و سرمایه‌گذاری، در تعهد بازیکنان لیگ‌های کوچک بیس‌بال، سافت بال، شناگران، بازیکنان هندبال زن فرانسه و اعضای کلوپ سلامت یونان می‌باشد.

ساختارهای تعهد همچنین در پیش‌بینی رفتارهای تمرینی ورزشکاران نخبه راگی، هاکی سالن، نخبگان کشتی، اسکیت بازان و بازیکنان رشته‌های هاکی، نقش مهمی ایفا می‌کنند. (اسکانلن و همکاران، ۲۰۰۳: ۳۶۱)

به طور همزمان، توسعه نمونه تعهد ورزشی به وسیله اشمیت^۴ و استین^۵ (۱۹۹۱) پیشنهاد شد. آنها سازه‌های تعهد را برای ایجاد نمونه شناختی فرسودگی ورزش استفاده کردند- این امر منجر به تمایز بین جاذبه‌های حقیقی ورزش، مبتنی بر تعهد و مواردی که برخی مواقع موجب اغفال افراد به سمت ورزش می‌شود، گردید. نمونه به پیش‌بینی ماندگاری، فرسودگی و ترک ورزش می‌پردازد. گزارش رادک^۶ و ویس^۱

¹ Scanlan

² Sport Commitment

³ Enjoyment

⁴ Schmith

⁵ Stein

⁶ Radeck

(۱۹۹۷) تایید این پیش‌بینی‌ها بود. کارپنتر^۲ (۱۹۹۳) نمونه را به وسیله اضافه کردن تعدادی از پیش‌بین‌های قبلی تعهد ورزشی توسعه داد که شامل ساختارهایی بر پایه جذابیت مانند: رضایت از ورزش، جوایز و هزینه‌ها است، سایر متغیرها شامل؛ حضور دیگران، حمایت اجتماعی و ادراک توانایی‌هاست. در یک نمونه مختلط جنسی از ورزشکاران نوجوان، کارپنتر ۶ عامل تعهد ورزشی را تعیین کرد که شامل لذت، سرمایه‌گذاری‌های شخصی، شناخت فرصت‌ها، جذابیت‌های دیگر، حمایت والدین و احساس وظیفه (تعهد) نسبت به شخص مربی است. پژوهش‌های بعدی این سازه‌ها را به نمونه‌ای توسعه‌یافته تغییر داد. حمایت اجتماعی، به عنوان یک جزء اضافی جهت درک بیشتر در نمونه کلی قرار گرفت. مدت کوتاهی پس از ارائه نمونه، پژوهش بر روی مسائل مربوط به اندازه‌گیری و رابطه میان سازه‌های کلیدی متمرکز شد. (اسکانلن و همکاران، ۲۰۰۳: ۳۶۵)

بر اساس نظر اسکانلن، سیمونز^۳، کارپنتر و اشمیت (۱۹۹۳) پرسشنامه‌ای با ۲۸ گویه به منظور اندازه‌گیری تمام ۶ سازه نمونه تعهد ورزشی طراحی شد. جهت اندازه‌گیری تأثیر تعهد ورزشی، نظرسنجی در یک نمونه بزرگ از ورزشکاران جوان (هر دو جنس) که در رشته‌های مختلف ورزشی و با زمینه فرهنگی متفاوت فعالیت داشتند، انجام شد. در سال‌های اخیر، پژوهش‌هایی جهت توسعه بیشتر ساختار تعهد ورزش صورت گرفته است. کارپنتر و اسکانلن (۱۹۹۸) ماهیت پویای تعهد ورزش را توصیف کردند. در نمونه‌ای که شامل بازیکنان راگی بود، دریافتند که چگونه تعهد ورزشی در فصل رقابت به عنوان تابعی از تغییرات در لذت، فرصت‌های موجود و محدودیت‌های اجتماعی متفاوت است. کارپنتر و کلمان (۱۹۹۸) نیز یافته‌های مشابهی را در نمونه بازیکنان نخبه نوجوان کریکت، گزارش دادند. (اسکانلن، استین و راویزا، ۱۹۸۹: ۷۱)

در یک سری از مطالعات اخیر، اسکانلن و همکارانش (۲۰۰۳) به منظور بازبینی، تجدیدنظر و گسترش نمونه تعهد ورزشی، روش‌شناسی کمی و کیفی را توأمان مورد استفاده قرار دادند. آن‌ها کاربرد و اهمیت تأثیر مؤلفه‌های تعهد را در یک نمونه از ورزشکاران سطح مبتدی و حرفه‌ای بین‌المللی از نیوزلند مورد آزمون قرار دادند. بازیکنان زن، عضو تیم نت بال سرخس نقره‌ای و بازیکنان مرد، عضو تیم مشهور تمام سیاه بودند.

بر اساس مشکلات مشاهده‌شده در پژوهش‌های قبلی، تعدادی از سازه‌ها جهت درک بیشتر، از نو طراحی شد. برای مثال، فعالیت‌های جایگزین به جای اولویت‌های دیگر، قرار گرفت و این احتمال را مطرح کرد که آیا فعالیت‌های دیگر جذاب هستند یا خیر. علاوه بر آن، متغیر حمایت اجتماعی کارپنتر به نمونه اضافه شد. یافته‌های پژوهش اسکانلن و دیگران (۲۰۰۳) حاکی از آن بود که لذت ورزش و فرصت‌های موجود، به

¹Weiss

²Carpenter

³Simons

عنوان مهم‌ترین مؤلفه‌های تعهد ورزش به شمار می‌روند. آن‌ها دریافته‌اند که لذت، در متغیرهای مختلف دیگر به ویژه فرصت‌های موجود و سرمایه‌گذاری شخصی نیز دخیل بوده است.

به طور کلی، اسکانلن و همکارانش استنتاج کردند که یافته‌هایشان بیانگر تعهد ورزشکاران نخبه فعال است. همچنین، جزئیات مفیدی برای توسعه پرسشنامه‌های آتی فراهم می‌کند. مهم‌تر آنکه، محققان استنتاج کردند که یافته‌هایشان، تحقیقات قبلی را تایید و تنقیح می‌کند و حمایتی برای اعتبار بیرونی نمونه فراهم می‌آورد.

پس از اسکانلن، ادموند روی^۱ (۲۰۰۴) با بهره‌گیری از نظریه زمینه‌ای، به بررسی و بازبینی نمونه تعهد ورزشی اسکانلن پرداخت. وی تلاشی برای توسعه و تعمیم نمونه و محدودیت‌های ادراکی انجام داد. نمونه وی متشکل از ۲۵ ورزشکاری بود که در مسابقات بین دانشگاه‌ها در سطح ملی و بین‌المللی فعالیت می‌کردند. آن‌ها در ورزش‌های کشتی، بسکتبال، راگی، فوتبال، دو صحرانوردی و سه‌گانه فعالیت داشتند. تمام شرکت‌کنندگان در یک مصاحبه نیمه ساختار یافته، بین ۶۰ تا ۹۰ دقیقه شرکت کردند. پنج مؤلفه با ساختار اصلی تعهد ورزشی مطابقت داشت که شامل لذت، جایگزین‌های موجود، سرمایه‌گذاری‌ها، محدودیت‌های اجتماعی و فرصت‌های موجود می‌باشد. اما وی سه مؤلفه به این نمونه افزود که شامل برتری طلبی - غایت طلبی، انتقال و عملکردهای انطباقی - کپی کردن، می‌شد. به طور کلی، نمونه تعهد ورزشی به عنوان یک چارچوب توضیحی برای فعالیت ورزشی به شمار می‌رود و یک دلیل موجه از رفتار مشارکتی مانند باقی ماندن، ترک خدمت و فرسودگی شغلی را فراهم می‌کند. (روی، ۲۰۰۴: ۱۲)

در ورزش ما متأسفانه تا کنون راهکار، برنامه، تحقیق یا روش تدوین شده‌ای جهت شناخت عوامل تعهد ورزشی و ایجاد محیط و بستر مناسب جهت ادامه فعالیت ورزشکاران وجود ندارد. از طرفی ما نمی‌توانیم از راهکارها و برنامه‌های کشورهای دیگر بدون تطابق فرهنگی و بومی استفاده نماییم. از همین رو بر آن شدیم تا با توجه به شرایط بومی کشورمان، ویژگی‌های تعهد ورزشی را در ورزشکاران خاص نخبه کشور بررسی کنیم تا بتوانیم نمونه بومی تعهد ورزشی را، ترسیم نماییم.

چارچوب نظری

در زمینه تعهد ورزشی، پژوهش‌های زیادی در دست نیست. ابتدا نمونه اسکانلن و همکاران در سال ۱۹۹۳ تدوین گردید که به نمونه تعهد ورزشی اسکانلن معروف است. پس از آن در سال ۲۰۰۴، ادموند روی با مطالعه بر روی ۲۵ ورزشکار به بازنگری و تجدیدنظر در نمونه پرداخت و مؤلفه‌هایی را به نمونه اسکانلن اضافه کرد.

در کشور ما متأسفانه تا کنون این نمونه بر روی ورزشکاران حرفه‌ای آزمون نشده است. بنابراین، ما بر آن شدیم در این پژوهش، شاخص‌های نمونه‌های پیشین را مورد آزمون قرار دهیم و نمونه‌ای بومی جهت ورزشکاران ایرانی تبیین کنیم.

^۱Edmond Roy

در این پژوهش، از "نظریه زمینه‌ای" (با توجه به دیدگاه اشتروس) - که رویکردی اکتشافی است - به واسطه عینی تر و عملی تر بودن و تناسب آن با کار پژوهشگر، بهره برداری شده است که در جای خود به آن خواهیم پرداخت.

روش‌شناسی پژوهش

روشی که در این مطالعه استفاده شده، نظریه زمینه‌ای است. نظریه زمینه‌ای که با نام‌های "نظریه داده بنیاد"، "نظریه برخاسته از داده‌ها" و "نظریه بنیادی" نیز شناخته می‌شود، یک روش تحقیق عام، استقرایی و تفسیری است که در سال ۱۹۶۷ توسط بارنی گلیزر و انسلم اشتراوس به وجود آمد - هرچند، نظریه داده بنیاد با الگوهای پیشین روش‌های تحقیق، مرتبط بوده و به صورت ناگهانی و بدون مقدمه به وجود نیامده است. (ایمان و محمدیان، ۱۳۸۷: ۴۳)

نظریه زمینه‌ای (نظریه بنیادی)، یک روش پژوهشی استقرایی و اکتشافی است که به پژوهشگر در حوزه‌های موضوعی گوناگون امکان می‌دهد تا به جای اتکا به نظریه‌های موجود و از پیش تدوین شده، خود به تدوین نظریه و گزاره اقدام نماید. این نظریه‌ها و گزاره‌ها، به شکلی نظام‌مند و بر اساس داده‌های واقعی تدوین می‌شود. واژه «زمینه‌ای» نشانگر آن است که هر نظریه و گزاره‌ای که بر اساس این روش تدوین می‌شود، بر زمینه‌ای مستند از داده‌های واقعی، بنیان نهاده شده است. در واقع این نظریه، روشی است برای کسب شناخت پیرامون موضوع مورد مطالعه و موضوع یا موضوعاتی که در گذشته در مورد آن‌ها تحقیق جامع و عمده‌ای نشده است و دانش ما در آن زمینه محدود است. (روی، ۲۰۰۴: ۴۰)

جامعه و نمونه آماری: جامعه آماری تحقیق حاضر شامل ورزشکاران خاص حرفه‌ای و ملی پوشان کشور ایران است. ۱۱ نمونه از این جامعه به صورت هدفمند انتخاب شدند. (استفاده از واژه ورزشکاران خاص به این دلیل است که در این پژوهش از ورزشکاران جانباز و معلول، نابینا و کم بینا و بیماران خاص استفاده شده است)

همان طور که استیک (۱۹۹۴) بیان کرده است، محقق برای فهم بهتر و دستیابی به احکام روشن تر با مقاصد کاربردی از یک چارچوب نمونه‌ای استفاده می‌کند که به عنوان چارچوبی هدفمند تعریف می‌شود. کم و کیف چارچوب نمونه، باید برای کار مناسب داشته باشد و نتایج آن برای محقق، ارزش کاربردی داشته و برای سایر محققان نیز قیاس پذیر و ترجمه پذیر باشد. چارچوب نمونه باید در برگیرنده نمونه‌های بارز و متناسب باهدف تحقیق و سؤال پژوهش باشد تا از طریق مطالعه آن‌ها بتوان به نتایج مورد انتظاری از یافته‌ها در حد اشباع دست یافت. به همین منظور بعد از مطالعات اولیه که درباره تعهد ورزشی انجام داده است، بر اساس مرور مقالات مربوطه و مشاوره با صاحب نظران، ورزشکارانی از جامعه آماری که به لحاظ موقعیت و مقام در کشور واجد ویژگی‌های لازم بودند، انتخاب شدند. البته لازم به ذکر است که در انتخاب نمونه،

سعی شد که تنوع رشته‌های ورزشی، سطوح مسابقاتی و افتخارآفرینی ورزشکاران و رده‌های متفاوت سنی در نظر گرفته شود.

روش گردآوری اطلاعات: در پژوهش حاضر از مصاحبه عمیق، اکتشافی و نیمه ساختار یافته استفاده شده است. مصاحبه گر در این مصاحبه به جای پرسیدن یک سؤال و ثبت جواب ساده، پاسخ‌دهنده را تشویق به صحبت کرد. پرسش‌های تکمیلی پرسیده شد و از او خواسته شد جواب‌های خود را شرح دهد. بنابراین، نسبت به مصاحبه‌های مبتنی بر پرسشنامه، کمتر ساختار یافته است. بیشتر مصاحبه‌ها حدود ۴۰ تا ۶۰ دقیقه طول کشید، البته گاهی هم با وجود ماه‌ها برنامه‌ریزی جهت مصاحبه، ورزشکار ناگهان به مسابقه یا اردویی اعزام می‌شد و تمام برنامه‌ریزی‌ها بی‌ثمر می‌ماند. به همین دلیل، فرایند مصاحبه با این افراد به طول انجامید. سپس مطالب ضبط‌شده، به صورت کلمه به کلمه رونوشت شد و از نکات کلیدی خلاصه‌برداری گردید.

طراحی جدول مصاحبه: جهت تقویت اعتبار پژوهش، تصمیم گرفته شد که از یک جدول مصاحبه استاندارد برای اطمینان از اینکه تمامی شرکت‌کنندگان به سؤالات مشابهی در یک توالی یکسان پاسخ دهند، استفاده شود. جدول مصاحبه به وسیله اسکانلن، استین و راویزا طراحی شده است. (روی، ۲۰۰۴: ۴۶)

مراحل مصاحبه:

مرحله ۱: در این بخش درباره مقصد و ماهیت مطالعه به شرکت‌کنندگان اطلاع داده شد. شرکت‌کنندگان درباره محقق و دلایل در نظر گرفته‌شده برای مصاحبه، مطلع شدند و اطمینان یافتند که شرکت آن‌ها در مطالعه، محرمانه است و در جریان فرآیند و محتوای مصاحبه قرار گرفتند.

در ادامه به شرکت‌کنندگان دو دستورالعمل داده شد؛ اول: از آن‌ها خواسته شد که به تجربیات دوره ورزشی خود توجه نمایند و نه به دوره‌های دیگر زندگی‌شان. دوم: آن‌ها می‌بایست به کل تجربیات ورزشی خود توجه می‌کردند- به این معنی که در مورد تجربیات رقابتی و تجربیات تمرینی و هر چیزی که به فعالیت آن‌ها در ورزش مربوط می‌شود، نظر داشته باشند.

مرحله ۲: (منابع لذت): به شرکت‌کنندگان یک تعریف کاربردی از لذت که در پژوهش اسکانلن استفاده شده ارائه شد. سپس از آن‌ها خواسته شد که اگر پرسش‌ها را درک کردند، در مورد علت یا دلیل اصلی لذت از فعالیت ورزشی، با توجه به تمام تجربیات ورزشی‌شان توضیح دهند.

مرحله ۳: (منابع تعهد): شبیه به فاز ۲ است، به جز اینکه از شرکت‌کنندگان در خواست شد درباره علت یا دلیل تعهد ورزشی، اظهار نظر نمایند.

مرحله ۴: (سؤالات راهنمای تعهد): از شرکت‌کنندگان در مورد مؤلفه‌های به دست آمده در نمونه اسکانلن سؤال شد، اما جهت تداوم با بخش ۳، سؤالاتی مرتبط با تعهد ورزشی از آنان پرسیده شد- این سؤالات بر مؤلفه‌های نمونه تعهد تاکید داشت.

مرحله ۵: شبیه به فاز ۴ است با این تفاوت که از شرکت‌کنندگان خواسته شد، سؤالات راهنما در مورد لذت ورزشی را پاسخ دهند. این پرسش‌ها بر اساس توصیف‌هایی که در پژوهش‌های اسکالنن و همکارانش گزارش شده و سؤالاتی که از نظرسنجی لذت ورزشی به دست آمده بود، تدوین گردید.

مرحله ۶: (نتیجه): از شرکت‌کنندگان خواسته شد که دیدگاه‌های خودشان در مورد لذت و تعهد ورزش را به اشتراک گذارند. همچنین، از آن‌ها خواسته شد تا بازخوردی از این مصاحبه ارائه دهند.

بعد از انجام مصاحبه‌ها و ثبت یادداشت‌ها، تجزیه تحلیل خط به خط و جستجو برای کدها در هر خط انجام شد. در این مرحله، از کدگذاری غیرمتمرکز و باز استفاده شد. کدگذاری عبارت است از: عملیاتی که طی آن داده‌ها تجزیه، مفهوم‌سازی و به شکل تازه‌ای در کنار یکدیگر قرار داده می‌شوند. این همان فرایند اصلی است که طی آن، نظریه بر اساس داده‌ها تدوین می‌شود. (روی، ۲۰۰۴: ۴۸)

بر اساس چنین نگرشی کدگذاری شامل مقایسه مستمر پدیده‌ها، موردها، مفاهیم و فرمول‌بندی پرسش‌هایی گردید که در برابر متن قرار داده شده‌اند. فرایند کدگذاری، از داده‌ها آغاز شد و طی فرایند انتزاع به تدوین نظریه منتهی گردید. مفاهیم یا کدها به داده‌هایی تجربی ضمیمه شدند، آن‌ها در ابتدا تا سر حد امکان نزدیک به متن فرمول‌بندی شدند و به تدریج، حالت انتزاعی تری پیدا کردند. بر اساس نظریه زمینه‌ای، سه نوع کدگذاری مورد استفاده قرار گرفت:

کد گذاری باز: کد گذاری باز قصد دارد تا داده‌ها را در قالب مفاهیم درآورد. به این منظور، ابتدا داده‌ها از هم مجزا (تقطیع) می‌شوند. عبارت‌ها (کلمات منفرد یا مجموعه‌ای کوچک از چند کلمه) بر اساس واحدهای معنایی دسته‌بندی می‌شوند تا تعلیقات و مفاهیم (کدها) به آن‌ها ضمیمه شوند. گاهی در اثر کد گذاری باز، ده‌ها کد به دست می‌آید. (کوربین و اشتروس، ۲۰۰۸: ۱۲۸)

کدها بر اساس پدیده‌های کشف‌شده در داده‌ها که به طور مستقیم به پرسش تحقیق مربوط می‌شدند، دسته‌بندی گردیدند. مقوله‌های به دست آمده، به صورت مجدد به کدهایی مرتبط شدند که انتزاعی تر از کدهای مرحله اول بودند. کدها به شکل بارزی نمایانگر محتوای مقوله بودند و بالاتر از همه، به یادآوری مرجع مقوله کمک کردند.

می‌توان کدگذاری باز را با درجات مختلفی از دقت و توجه به جزئیات انجام داد. مهم‌ترین هدف کد گذاری، عبارت است از: خرد کردن و فهم متن و پیوند اجزاء به دست آمده با یکدیگر و تدوین مقوله‌ها و منظم کردن آن‌ها بر اساس روند زمانی.

کد گذاری محوری: مرحله بعد عبارت است از: پالایش و تفکیک مقوله‌های به دست آمده از کد گذاری باز. هر چه مقولات محوری با عبارت‌های بیشتری انطباق و تناسب داشته باشند، بر غنایشان افزوده می‌شود. از همه مهم تر این است که روابطی میان مقوله‌ها و مقوله‌های فرعی‌شان برقرار و تشریح شود. کد گذاری محوری، فرایند مرتبط کردن مقوله‌های فرعی به مقوله‌های اصلی تر را شامل می‌شود. این عمل، شامل

فرایند پیچیده تفکر استقرایی و قیاسی است که طی چند مرحله انجام می‌گیرد. این فرایند نیز، مانند کد گذاری باز از طریق انجام مقایسه و طرح پرسش انجام می‌شود. البته در کد گذاری محوری، استفاده از این روش‌ها متمرکزتر است و تلاش می‌شود تا مقولات بر اساس الگوی پارادایمی، ایجاد و کشف شوند. (کوربین و اشتروس، ۱۹۹۰: ۱۱)

در کد گذاری محوری آن دسته از مقولات را که با پرسش تحقیق، بیش‌ترین ارتباط را داشتند از میان کدهای به وجود آمده و یادداشت‌های مربوط به کدها انتخاب گردیدند.

کد گذاری انتخابی: در این مرحله، شکل‌گیری و پیوند هر دسته‌بندی با سایر گروه‌ها تشریح شدند. تحلیل گر باید میان دو پدیده اصلی دست به انتخاب می‌زد و به آن‌ها وزن می‌داد. در نتیجه آن مقوله محوری به همراه مقولات فرعی‌اش که به آن مربوط می‌شدند، شکل گرفت. دوباره ویژگی‌ها و ابعاد مقوله مرکزی، بسط داده شد و با استفاده از اجزاء و روابط پارادایم، کد گذاری به سایر مقولات مرتبط گردید. تحلیل و تدوین نظریه، توجه خود را صرف کشف الگوها در داده‌ها و نیز شرایطی می‌کند که این الگوها تحت آن پدیدار می‌شوند. بالأخره، نظریه به شکل مبسوط تری فرمول‌بندی و توسط داده‌ها کنترل شد. مرحله تفسیر داده‌ها، همانند افزودن داده‌های اضافی، در نقطه اشباع نظری پایان یافت. (یعنی کد گذاری بیشتر، افزودن به غنای مقولات، و جز این‌ها دیگر هیچ دانش جدیدی فراهم نمی‌کند یا امیدی به یافتن آن در آینده نیست). درعین حال این فرایند، به قدر کافی انعطاف‌پذیر است که محقق بتواند با پرسش پژوهشی متفاوت و هدف تدوین و فرمول‌بندی یک نظریه داده محور، برای موضوعی متفاوت دوباره وارد همان متون و همان کدهای باز بشود. (اووه، ۱۳۸۷: ۳۷۴)

یافته‌های پژوهش

در این بخش یافته‌ها به صورت جدول ارائه می‌شود. ردیف اول جدول به مؤلفه اختصاص دارد، در ردیف دوم نمونه‌ای از صحبت‌های ورزشکاران آورده شده و در ردیف بعدی، به تعریف مؤلفه پرداخته شده است. ردیف چهارم مربوط به رابطه مؤلفه با تعهد می‌شود. ردیف پنجم، سؤال مربوط به مؤلفه آمده است. در ردیف ششم، پاسخ‌های به دست آمده از پرسش و در ردیف آخر درصد اختصاصی هر پاسخ قرار گرفته است.

با توجه به اینکه در این پژوهش از رویکرد اکتشافی در بررسی عوامل موثر در تعهد ورزشی استفاده شده است، پس از اینکه پاسخ‌های ورزشکاران جمع‌آوری و دسته‌بندی شد، (جدول ۱)، عوامل زیر به دست آمد:

۱- اثبات توانایی ۲- کسب جایگاه ۳- لذت از ورزش

همان‌گونه که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود، دلایل تعهد ورزشی ورزشکاران خاص شامل: اثبات توانایی (۵۰ درصد)، کسب جایگاه (۲۵ درصد) و لذت ورزشی (۲۵ درصد) است.

جدول ۱: تعهد

تعهد			
می‌خواهم به خودم و دیگران ثابت کنم که ما چیزی از بقیه کم نداریم و می‌خواهم خودم روتو جامعه بیشتر نشون بدم			
تعریف	خواست، عادت و تمایل ورزشکار را جهت ادامه ورزش در بر می‌گیرد. / تمایل یا خواست ورزشکار جهت ادامه ورزش خود در طول زمان		
سؤال	دلیل یا عامل اصلی تعهد شما به ورزش چیست؟		
پاسخ	اثبات توانایی	کسب جایگاه	لذت ورزشی
درصد	۵۰	۲۵	۲۵

دومین پرسشی که ورزشکاران پاسخ دادند مربوط به دلیل لذت آنان از ورزش است، ورزشکاران دلیل اصلی خود را از لذت ورزش عوامل زیر به عنوان کردند:

۱- آرامش ۲- امتیاز پرچم ۳- موقعیت اجتماعی ۴- علاقه به ورزش ۵- کسب جایگاه ۶- هیجان

جدول ۲: لذت

لذت ورزشی					
وقتی وارد زمین می‌شم تمام انرژی‌های منفرجه دفع می‌شه و به آرامش خاصی می‌گیرم					
تعریف	احساس مثبتی که شما ممکن است درباره فعالیت ورزشی داشته باشید مانند لذت، سرگرمی، علاقه یا تجربه دوست داشتن ورزش				
رابطه با تعهد	لذت تعهد را تقویت می‌کند				
سؤال	چه چیزی به عنوان دلیل یا منبع اصلی لذت شما از فعالیت ورزشی مطرح است؟				
پاسخ	آرامش	امتیاز پرچم	موقعیت اجتماعی	علاقه به ورزش	کسب جایگاه هیجان
درصد	۳۷/۵	۱۸/۷۵	۱۲/۵	۱۲/۵	۱۲/۵
					۶/۲۵

همان‌گونه که در جدول ۳ ملاحظه می‌کنید، تمامی ورزشکاران عنوان کردند که جایگزینی برای فعالیت ورزشی خود ندارند.

جدول ۳: فعالیت‌های جایگزین

فعالیت‌های جایگزین	
حاضر نیستم ورزش را کنار بگذارم.	
تعریف	اولویت‌های دیگری که ممکن است شما در زندگی داشته باشید که فعالیت ورزشی انجام آن را مشکل یا غیرممکن سازد. / فعالیت‌های جایگزین به دسترسی و جذابیت دیگر فعالیت‌ها نسبت به فعالیت ورزشی بر می‌گردد.
رابطه با تعهد	فعالیت‌های جایگزین تأثیری بر تعهد ندارد.
سؤال	آیا فعالیت دیگری وجود دارد که شما بتوانید به جای ورزش در آن شرکت کنید؟ اگر هست چه برنامه‌ای و چگونه؟
پاسخ	جایگزین وجود ندارد
درصد	۱۰۰

همان طور که در جدول زیر مشاهده می‌کنید، ۸۲ درصد ورزشکاران عنوان کردند که سرمایه‌ها تأثیری در هدف آنان ندارد.

جدول ۴: سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذاری شخصی	
البته این هم می‌تونه در مقطع قهرمانی ملاک باشه اما به طور کلی نه. چون ورزش برای ما یک نیازه.	
تعریف	منابع شخصی که ممکن است شما آن را برای بازی در تیم گذاشته و اگر گروه را ترک کنید نمی‌توانید آن را بازیابی کرده یا برگردانید. / به تخصیص زمان، تلاش و پول بر می‌گردد که بعد از توقف فعالیت ورزشی نمی‌تواند جبران شود.
رابطه با تعهد	سرمایه‌گذاری شخصی تأثیری بر تعهد ندارد.
سؤال	خیلی از مردم در موقعیت شما زمان، تلاش و یا پول زیادی را صرف می‌کنند تا در ورزششان به جایی برسند. آیا شما فکر می‌کنید که تعهد شما به ورزش متأثر از همین موضوع می‌باشد؟
پاسخ	تأثیر ندارد تلاش موثر است
درصد	۸۲ ۱۸

داده‌های به دست آمده در مورد محدودیت اجتماعی، نشان می‌دهد که این عامل تأثیری در تعهد ورزشی ندارد. در پاسخ به پرسش مربوط به این مؤلفه، ۷۳ درصد از ورزشکاران عنوان کردند که هیچ اجبار بیرونی وجود ندارد.

جدول ۵: محدودیت اجتماعی

محدودیت‌های اجتماعی	
نه من مجبور نبودم به اختیار خودم بوده.	
تعریف	احساس اجبار جهت ماندن در تیم که به دلیل انتظارات دیگران احساس می‌کنید. محدودیت‌های اجتماعی به تأثیرات اجتماعی بر می‌گردد که ورزشکار را از خاتمه دادن به فعالیت ورزشی‌اش باز می‌دارد یا نهی می‌کند.
رابطه با تعهد	بر تعهد تأثیری ندارد.
سؤال	آیا شما فکر می‌کنید که به هر طریقی مجبور به ادامه به فعالیت ورزشی خود هستید؟ اگر این‌گونه است لطفاً توضیح دهید.
پاسخ	اجبار وجود ندارد اجبار دورنی وجود دارد
درصد	۷۳ ۲۷

این مؤلفه نیز در پژوهش‌های پیشین جزء عوامل موثر در تعهد ذکر شده بود. در پاسخ به این داده عوامل زیر به دست آمد:

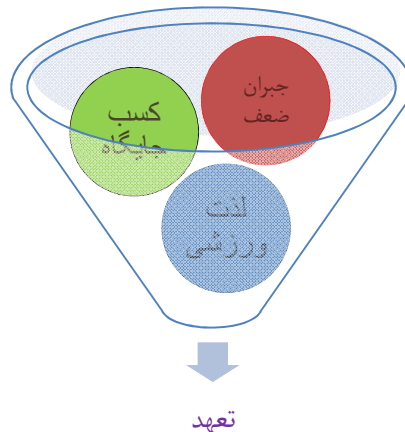
- ۱- آرامش ۲- سلامت ۳- شور و نشاط

جدول ۶: فرصت‌های اجتماعی

فرصت‌های موجود	
اگر ورزش رو به روزی کنار بگذاریم آرامش و سلامت روحمون رو از دست می‌دیم.	
تعریف	فرصت‌هایی که ممکن است اگر شما در تیم بازی نکنید آن را از دست دهید.
رابطه با تعهد	فرصت‌های موجود تعهد را تقویت می‌کند.
سؤال	شما در صورت توقف فعالیت ورزشی خود چه چیزی را از دست خواهید داد؟
پاسخ	آرامش سلامت شور و نشاط
درصد	۴۶ ۳۱ ۲۳

بحث و نتیجه گیری

برای بررسی و تبیین یافته‌ها، ابتدا اطلاعات مربوط به عامل محوری و اصلی این پژوهش - که همان تعهد است - مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد و سپس به بررسی عوامل به دست آمده از داده‌ها پرداخته می‌شود سپس وجوه تشابه و افتراق یافته‌های پژوهش و مطالعات پیشین، تبیین می‌شود.

تعهد:

همان‌گونه که ملاحظه می‌کنید، ۵۰ درصد از یافته‌ها را اثبات توانایی به خود اختصاص داده و ورزشکاران از ورزش به عنوان عاملی که تأثیر بسزایی در جبران ضعف آنان و اثبات توانایی‌شان به دیگران و جامعه دارد، نام می‌برند.

عامل دیگری که در تعهد ورزشکاران تأثیر داشته، رسیدن به هدف و کسب نتیجه است. منظور ورزشکاران از کسب هدف، رسیدن به بالاترین و برترین جایگاه ممکن در رشته ورزشی‌شان است. با توجه به همه کاستی‌ها و مشکلاتی که پیش روی ورزشکاران جوان ایرانی است، اما آن‌ها به دلیل انتخاب هدف در رسیدن به جایگاه عالی ورزش، حاضر به ترک فعالیت ورزشی خود نبودند. البته آموزه‌های فرهنگی و دینی نیز می‌تواند تأثیر فراوانی در این خصوص داشته باشد. ورزشکارانی که در این بین از محیط‌های کوچک و با امکانات کم و زمینه‌های نامساعد به موفقیت‌های بزرگ دست‌یافته‌اند، این موضوع را به خوبی ثابت کرده‌اند که انتخاب هدف و ایمان به آن، می‌تواند انسان را به اوج برساند. لازم به ذکر است که این عامل، در هیچ‌کدام از پژوهش‌های پیشین که بر روی این نمونه صورت گرفته، به دست نیامده است و اشاره‌ای به این مورد نگردیده است.

عامل بعدی، علاقه به ورزش و لذت ورزشی است. ورزشکاران یکی دیگر از دلایل عدم ترک ورزش را لذت از ورزش و علاقه به رشته ورزشی خود اعلام کردند، به طوری که تعداد بسیاری از ورزشکاران جهت ادامه ورزش خود حاضر هستند، مسافت زیادی را طی کرده تا با مربی مورد نظر خود تمرین کنند یا برخی از آنان ماه‌ها از خانواده و شهر خود دور بودند تا بتوانند، در جایی تمرین کنند که امکانات بیشتری را در اختیار داشته باشند. برخی از ورزشکاران حتی از عبارات اعتیاد در مورد ورزش خود استفاده می‌کردند و

عنوان می‌کردند، به حدی به ورزش علاقه دارند که به صورت اعتیاد و عادت در آن‌ها شکل گرفته و حاضر به ترک آن نیستند. البته شایان ذکر است که در پژوهش‌های پیشین، عامل و دلیل اصلی تعهد ورزشکاران به ورزش «لذت» عنوان شده، اما در این پژوهش دومین عامل موثر در تعهد محسوب می‌شود.

لذت

این عامل در پژوهش‌های پیشین که از سال ۱۹۹۳ آغاز شد به عنوان مهم‌ترین عامل موثر در فعالیت ورزشی شناخته شده است، حتی در مورد تأثیر آن در تعهد هم باید اشاره نمود که در پژوهش‌های اسکانلن و همکاران (۲۰۰۳) و همچنین پژوهش روی (۲۰۰۴) بالاترین درصد را به خود اختصاص داده بود. در پژوهش حاضر وقتی از ورزشکاران خواسته شد که دلیل اصلی خود را از لذت ورزشی بیان نمایند، آن‌ها موارد زیر را به عنوان دلیل ارائه دادند:

۱- آرامش ۲- اهتزاز پرچم ۳- موقعیت اجتماعی ۴- علاقه به ورزش ۵- کسب جایگاه ۶- هیجان
عاملی که در این پژوهش چشمگیر است و این پژوهش را از مطالعات پیشین متمایز می‌کند، آرامش است. ورزشکاران ایرانی، دلیل لذت خود را از ورزش، آرامش ذکر کردند. وقتی از آن پرسیده شد که دلیل و عامل اصلی لذت شما از ورزش چیست؟ حدود ۳۷/۵ درصد از ورزشکاران با اطمینان کامل پاسخ دادند: آرامش. منظور ورزشکاران از آرامش با معنی لغوی آرامش، هماهنگی است. آن‌ها از آرامش به عنوان حالتی همراه با آسودگی و ثبات (دهخدا، ۱۳۸۶: ۹۸) و نیز به معنای آرامش و سکون (ابن منظور، ۱۳۷۲: ۱۰۹۵) در برابر اضطراب و دلهره یاد کردند. (دهخدا، ۱۳۸۶: ۹۸) آن‌ها اظهار می‌کردند که انسان به طور طبیعی در طول زندگی در اثر نگرانی‌ها، اضطراب‌ها و ناآرامی‌های دنیای بیرون، بیش از پیش به احساس امنیت و آرامش نیازمند است و همیشه در پی یافتن راهی جهت رسیدن به آرامش است. (جیمز، ۱۳۵۶: ۱۷۸) ورزشکاران ایرانی ورزش و فعالیت ورزشی را عاملی جهت کسب آرامش و تخلیه تمام انرژی‌های منفی خود ذکر کردند که این موضوع، طبقه جدیدی در نمونه تعهد ورزشی را رقم می‌زند و یکی از وجوه تمایز با نمونه اسکانلن است. علاوه بر آن، هیچ اشاره‌ای به این عامل در پژوهش‌های پیشین نشده است. مکاتب روان‌درمانی، اهداف اصلی خود را رهایی از اضطراب و پدید آوردن احساس امنیت می‌دانند. (جیمز، ۱۳۵۶: ۱۷۸) از میان کوشش‌های فراوانی که برای پیش‌گیری از ابتلا به نگرانی و افسردگی به عمل آمده، به برخی رویکردهای جدید در میان روانشناسان در مورد تأثیر آرامش در سلامت روان اشاره شده است. البته لازم به ذکر است که علاوه بر این مفاهیم در ورزش، فرهنگ پهلوانی، منش و اخلاق پهلوانی هم توسط مربیان به ورزشکار آموخته می‌شود و از آنان خواسته می‌شود، در برابر سختی‌ها و ناملازمات، آرامش را سر لوحه خود قرار دهند.

دلیل دیگری که به عنوان دلیل لذت از ورزش ذکر گردید، اهتزاز پرچم بود. ورزشکاران عنوان می‌کردند که لذت اهتزاز پرچم در میدان‌های ورزشی وقتی روی سکوی اول ایستاده‌ای، وصف‌ناشدنی است.

فعالیت جایگزین

این مؤلفه در پژوهش‌های پیشین، جزء عوامل موثر در تعهد ذکر شده بود، اما در پژوهش حاضر این عامل هیچ تأثیری در تعهد ندارد، زیرا ۱۰۰ درصد از ورزشکاران به اتفاق ذکر کردند که ورزش تنها فعالیتی است که به آنان آرامش می‌دهد و روی آن تمرکز دارند؛ به طوری که آن‌ها خیلی از لذت‌ها و تفریحات خود را به دلیل ورزش کنار گذاشتند و حاضر به جایگزینی آن نیستند.

سرمایه‌گذاری شخصی

این مؤلفه نیز در پژوهش‌های پیشین، جزء عوامل موثر در تعهد ذکر شده بود، ۸۲ درصد از افراد پاسخ دادند که این عوامل هیچ تأثیری در تعهد آنان به ورزش نداشته، زیرا ورزش عشق و علاقه آن‌ها بوده و این افراد به توانایی خود در نیل به موفقیت در عرصه ورزش ایمان داشتند و به همین دلیل، حاضر به ترک ورزش نبودند. البته ۱۸ درصد این افراد، تلاش و میزان زمان صرف شده را تا حدودی در ادامه فعالیت ورزشی‌شان مؤثر دانسته‌اند؛ اما ورزشکاران اعلام کردند که اگر با جدیت تلاش کنند و برای رسیدن به هدف، صحیح برنامه‌ریزی نمایند، به طور حتم به نتیجه می‌رسند و این یعنی، به درستی سرمایه‌گذاری کردند.

محدودیت اجتماعی

این مؤلفه نیز در پژوهش‌های پیشین، جزء عوامل موثر در تعهد ذکر شده بود. داده‌های به دست آمده در این مورد، نشان می‌دهد که این عامل تأثیری در تعهد ورزشی ندارد. طبق جدول ۵، ۷۳ درصد از ورزشکاران عنوان کردند که هیچ اجبار بیرونی وجود ندارد و هیچ چیز نمی‌تواند انسان را مجبور به انجام کاری کند. تنها چیزی که می‌تواند در این میان تأثیرگذار باشد، احساس مسئولیت و تعهد است که موجب می‌شود اجبار درونی ایجاد شود و انسان را مجبور کند که به هدف خود متعهد گردد.

فرصت‌های موجود

همان‌گونه که در جدول ۶ ملاحظه می‌کنید، در این پاسخ هم بیش‌ترین درصد را آرامش به خود اختصاص داده است. اکثر ورزشکاران عنوان کردند که به توقف فعالیت ورزشی خود فکر نمی‌کنند و اگر روزی فعالیت ورزشی آنان به هر دلیلی متوقف شود، آنان آرامش خود را از دست می‌دهند و این، بدان معناست که بزرگ‌ترین چیزی که با فعالیت ورزشی به دست آورده‌اند، آرامش بوده است. عامل بعدی که آنان عنوان کردند، سلامت است که به واسطه ورزش به دست آورده‌اند و در صورت توقف فعالیت ورزشی، آن را از دست خواهند داد.

منابع

- ابن منظور، لسان العرب (۱۳۷۲) لغت نامه. احمد فراهیدی. قم: انتشارات اسوه
- اووه ، فلیک (۱۳۸۷) در آمدی بر تحقیق کیفی. هادی خلیلی. نشر نی
- جیمز ، ویلیام (۱۳۵۶) دین و روان . مهدی قانن. تهران: نشر کتاب
- دهخدا (۱۳۷۷) لغت نامه
- زر، عبدالصالح (۱۳۸۶) «روانشناسی و تربیت مدارس». نشاط ورزش. شماره ۷.
- شعبانی بهار، غلامرضا (۱۳۸۸) اصول و مبانی تربیت بدنی. همدان: دانشگاه ابوعلی سینا
- Corbin J, Strauss A. (2008) **Basics Of Qualitative Research , Technique and Procedures for Developing Grounded Theory** . Thousand Oaks.
- Corbin, J. and Strauss, A. (1990) « **Grounded theory research: Procedures, canons and evaluative –criteria**». Qualitative Sociology. 13(1).
- Gluser, B.G. and Strauss A. (1967). **The Discovery of Grounded Theory Strategies For Qualitative research** .Mill Valley.CA: Sociology Press.
- Roy, R.J. (2004) «**A Grounded Theory Approach To Extension and Revision of Scanlan s Sport Commitment Model**». The Degree of Doctor . Simon Fraser University. Ottawa.
- Scanlan , T.K. and lewthwalte , R.(1986)« **Social psychological aspects of competition for male youth sport participants**» . Journal of sport psychology.
- Scanlan , T.K. and Stein , G.L. and Ravizza , K. (1998)« **An in-depth study of former figure skaters : II. Sources of enjoyment**» . Journal of sport & exercise psychology.
- Scanlan , T.K. and Carpenter , P.J. and Schmidt , G.W. and Simons , J.P. and Keeler , B. (1993)« **An introduction the sport commitment model**». Journal of sport & exercise psychology.
- Scanlan , T.K. and Russel , D.G. and Beals , K.P. (2003) «**Project on elite athlete commitment (Peak) : U. A direct test and expansion of the sport commitment model with elite amateur sportsmen**» . Journal of sport and exercise psychology.
- Scanlan, T.K. and Russel , D,G. and Wilson , N.C.« **Project on elite athlete commitment (Peak) : I. introduction and methodology**» . Journal of sport and exercise psychology.

Explaining the Effects Dimension of Sport Commitment in Especial Athletes

Mohammad Hossein Kamani

P.h.D. Assistant Professor of Management Department, Payam-e- Noor University

Fariba Tabea Bordbar

P.h.D. Assistant Professor of Management Department, Payam-e- Noor University

Mahboobeh Sheibani

M.A student in Human Resources Management

Received: 8 Feb.2014

Accepted: 8 Mar. 2014

The main objective of this study is to investigate the concept of “sport commitment” and identify the factors that make it up through the application of exploratory nature of grounded theory. Eleven athletes in shooting, track and field, swimming, football, badminton, and Ping-Pong who were selected for Paralympic and world competition participated in semi-structured interviews for 30-60 minutes. Then, the interviews were transcribed to analyze data.

Open, axial, and selective coding led to the classification of factors and concepts. Analyzing data showed that three factors led to sport commitment including sport enjoyment, get a higher sport ranking, and desire to make up disability. New classification of factors and omission of some effective factors over sport commitment which were found in previous studies make it necessary to pay attention to environmental and Cultural variables as well as native models (patterns).

Keywords: sport commitment, especial athletes, sport enjoyment, obtaining sport ranking, making up disability